

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektron. znacznik czasu/
DPS-I.055.14.2025

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Szanowny Panie,

na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją w sprawie w sprawie niezwłocznego podjęcia inicjatywy ustawodawczej w kierunku ograniczania finansowania przez Polskę wsparcia socjalnego, zdrowotnego, edukacji dla części obywateli Ukrainy, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Ustawa z dnia 12 września 2025 r. o zmianie niektórych ustaw w celu weryfikacji prawa do świadczeń na rzecz rodziny dla cudzoziemców oraz o warunkach pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 1301), wprowadziła nowe regulacje w zakresie zasad przysługiwania świadczenia wychowawczego 800+ dla cudzoziemców będących obywatelami państw trzecich (tj. państw nie należących do Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii), w tym dla obywateli Ukrainy - zarówno ze statusem „UKR” (tzw. uchodźcy wojenni), jak i bez statusu „UKR” (imigranci „przedwojenni”).

Powyższa ustawa nowelizuje m.in. przepisy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2025 r. poz. 1576 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337 z późn. zm.), i dodaje nową przesłankę przysługiwania świadczenia wychowawczego, uzależniającą prawo do tego świadczenia dla ww. cudzoziemców będących obywatelami państw trzecich od podejmowania przez nich aktywności zawodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z nowymi przepisami (art. 26 ust. 1a ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy), od 1 lutego 2026 r. ww. obywatelom Ukrainy świadczenie wychowawcze będzie przysługiwać jeżeli wnioskodawca spełnia warunki dotyczące aktywności zawodowej, o których mowa w art. 1 ust. 2a lub 2b ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Z kolei zgodnie z art. 1 ust. 2a-2b ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci prawo do świadczenia wychowawczego będzie przysługiwać ww. obywatelom Ukrainy za dany miesiąc, jeżeli były aktywne zawodowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc. Warunek ten nie dotyczy osób, które wnioskuje o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego lub mają prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko będące obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadające orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 913).

Zgodnie z art. 1 ust. 2b ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jeżeli osoby, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. c–f, nie były aktywne zawodowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miesiącu poprzedzającym dany miesiąc, o którym mowa w ust. 2a, ale w tym miesiącu podlegały ubezpieczeniu zdrowotnemu na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.), nabywają prawo do świadczenia wychowawczego:

- 1) na okres 3 miesięcy albo
- 2) na okres 6 miesięcy, jeżeli spełniają pozostałe warunki do świadczenia wychowawczego na troje lub więcej dzieci.

Natomiast pojęcie aktywności zawodowej zostało zdefiniowane w art. 2 w dodawanym przepisie ust. 1a lit. b ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Nowe zasady dotyczące przysługiwania świadczenia wychowawczego związane z warunkiem aktywności zawodowej dla cudzoziemców zaczną obowiązywać:

- od 1 lutego 2026 r. dla obywateli Ukrainy którzy przybyli do Polski w związku z toczącymi się działaniami wojennymi i których pobyt został uznany za legalny na mocy ustawy pomocowej (do dnia 31 stycznia 2026 r. mogą oni pobierać świadczenie na dotychczasowych warunkach),
- od 1 czerwca 2026 r. dla wszystkich pozostałych obywateli z państw trzecich.

Odrębne rozwiązanie zastosowano dla nielicznej, ale szczególnie pokrzywdzonej grupy dzieci z ukraińskiej instytucjonalnej pieczy zastępczej znajdującej się po opieką opiekunów ustanowionych przez władze ukraińskie. Na chwilę obecną jest to grupa 874 dzieci (stan na wrzesień br.) z ukraińskich domów dziecka, które zostały przyjęte przez kilka samorządów

oraz przez organizacje pozarządowe. Z tej liczby około 600 dzieci przebywa w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania i domach typu rodzinnego.

Zgodnie z art. 10 ww. ustawy dotyczącym zmian w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, prawo do świadczenia wychowawczego ma przysługiwać opiekunowi, o którym mowa w art. 25¹ ust. 1 ustawy pomocowej, tj. opiekunowi ustanowionemu przez władze ukraińskie, sprawującemu pieczę nad dzieckiem z ukraińskiej instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przyznane świadczenia wypłaca się na rachunek bankowy powiatu, na terenie którego opiekun ten sprawuje opiekę nad dziećmi. Powiat przekazuje przyznane temu opiekunowi świadczenia w szczególności w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług, na wniosek opiekuna, rozliczając go z ich wydatkowania.

Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu weryfikacji prawa do świadczeń na rzecz rodziny dla cudzoziemców oraz o warunkach pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, wprowadziła również regulacje uzależniające prawo do świadczenia dobrego start dla ww. cudzoziemców będących obywatelami państw trzecich od aktywności zawodowej. Nowe zasady przysługiwania świadczenia dobrego start, po raz pierwszy mogą być zastosowane przy ustalaniu prawa do tego świadczenia z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2026/2027.

Odnosząc się do kwestii przyznania świadczeń z pomocy społecznej dla obywateli Ukrainy, informuję, iż przepisy funkcjonują w dotychczasowym kształcie. Zgodnie z art. 29 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa obywatelowi

Ukraińcy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214).

Obywatel Ukrainy, o którym mowa w ust. 1, ubiegający się o świadczenia z pomocy społecznej składa oświadczenie, że nie jest osobą, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Uprawnienie do świadczeń pomocy społecznej obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski w związku z działaniami wojennymi, powstaje nie wcześniej niż z chwilą otrzymania numeru PESEL ze statusem UKR – wynika to z art. 29 specustawy. Należy jednak dodatkowo ustalić kiedy powstaje uprawnienie do konkretnego świadczenia danej osoby czy rodziny – powód przyznania świadczeń z pomocy społecznej ustala samodzielnie ośrodek pomocy społecznej po dokonaniu oceny sytuacji wnioskodawcy.

Jednocześnie należy podkreślić, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta ma zatem charakter pomocniczy w zakresie wsparcia osób w pokonywaniu życiowych trudności, a także dopełnia świadczenia, które prawnie zabezpieczone są przez inne systemy. Pomocy społecznej udziela się z jednego z powodów

wymienionych w art. 7 ustawy np. ubóstwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej.

Cudzoziemcy mogą korzystać ze świadczeń pomocy społecznej, o ile legitymują się określonymi dokumentami legalizującymi ich pobyt w Polsce. Wobec wszystkich kategorii osób uprawnionych do świadczeń z pomocy społecznej ustawodawca formułuje wymóg mieszkania i przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Co do zasady cudzoziemcy i obywatele polscy korzystają z pomocy społecznej na równych zasadach. O korzystniejszym potraktowaniu cudzoziemców decyduje wyłącznie ustawodawca w szczególnie uzasadnionych przypadkach, do których należy udzielenie specjalnej pomocy cudzoziemcom mającym status uchodźcy oraz objętych ochroną uzupełniającą (art. 91–95 ustawy o pomocy społecznej). Konstytucja RP, zapewniając wszystkim podmiotom znajdującym się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej korzystanie z wolności i praw konstytucyjnych, dopuszcza w tej kwestii odmienne uregulowania ustawowe wobec cudzoziemców – art. 37 ust. 2 (*zob. I. Sierpowska [w:] Pomoc społeczna. Komentarz, wyd. VI, Warszawa 2023, art. 5.*).

Odnosząc się do kwestii wyłączenia ze wsparcia obywateli Ukrainy, którzy opuszczają terytorium RP należy wskazać, że art. 11 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa zawiera przesłanki pozbawienia obywatela Ukrainy uprawnienia do pobytu na terytorium RP w związku z wyjazdem na okres powyżej 30 dni oraz w związku z uzyskaniem przez obywatela Ukrainy ochrony czasowej na terenie innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej przyznanej z powodu działań wojennych prowadzonych na terytorium Ukrainy.

Mając na uwadze powyższe, Ministerstwo w chwili obecnej nie prowadzi prac nad zmianą ww. regulacji, zmierzających do wprowadzenia kolejnych ograniczeń w dostępie do świadczeń na rzecz rodziny dla cudzoziemców będących obywatelami państw trzecich, w tym dla obywateli Ukrainy.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Anna Bielawska-Jutrzenka
Zastępca Dyrektora
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/